

2015/12606

HF2018: Høring om styringsgruppens anbefalinger til ny studieprogramportefølje ved HF – Høringsuttalelse fra IF

Prosessen ved IF har vært som følger:

Høringsbrevet fra fakultetet ble sendt ut til alle 21.10, med oppfordring om å drøfte dette i fagmiljøene, saken ble drøftet på allmøte 3.11 og på UUI 9.11. Alle på instituttet fikk anledning til å uttale seg i skriftlig form innen 10.11. og et utkast til høringsuttalelse ble lagt fram for instituttrådet 16.11. – **VEDTATT/VEDTATT MED FORANDRINGER**

Det kom inn ni innspill fra fag og enkeltpersoner, og denne høringsuttalelsen er basert på disse innspillene og muntlige innspill fra allmøter og enkeltpersoner.

Generelt

Det er lagt inn et betydelig arbeid i denne prosessen og styringsgruppens forslag er tydelig og lett å ta stilling til. Prosjektgruppens rapport er grundig og gir en god bakgrunn for å forstå styringsgruppens anbefalinger.

I fagmiljøene på IF er det generell misnøye med at noen av BA-programmene på fakultetet ikke har måttet legge inn fellesemner og at det i innspillene fra disse fagene argumenteres med at dette ikke er faglig forsvarlig. Fagene på IF er i stor grad disiplinbaserte og en blanding av kunnskapsfag og ferdighetsfag. Konsekvensen av en innføring av fellesemner som ikke er viet fremmedspråkets språk og kultur oppleves som svært uheldig og heller ikke faglig forsvarlig. IF vil også understreke at instituttet ikke lenger har valgemner (bortsett fra noen emner på Engelsk 200-nivå og på 300-nivå) og at det virker urimelig at studenter som studerer på ett institutt på samme fakultet skal kunne velge mellom 10-20 valgemner i sine BA-gradene, mens IF-fagene på grunn av ressursmangel ikke skal kunne gi studentene noen valgmuligheter.

Det er argumentert med at det tverrfaglige aspektet skal stå i fokus i HF2018 og ettersom det ikke foreslås noe tverrfaglige program, vil de fleste fagene på IF foretrekke at det tverrfaglige aspektet ivaretas av de frie studiepoengene som studentene har i alle BA-gradene.

I tillegg til tverrfaglighet er også økonomiske aspekter lagt til grunn for prosjektet HF2018, og vi savner et regnestykke som forteller hvor store resurser fakultetet, instituttene og det enkelte fag sparer ved å gjennomføre prosjektet.

Det er uklart hvordan studiepoeng for fellesemner fordeles, og ettersom dette per i dag er grunnlag for stillingsfordeling vil det føre til en ond sirkel for fag med få resurser dersom de må gi fra seg emner og derved også studiepoeng. Dette vil gjøre at fagene aldri vil få tilført flere faglige resurser.

Det er for øvrig positivt at det er fagene selv som skal utvikle programmene og at IF også kan utvikle fellesemner internt på instituttet.

Når det gjelder administrasjonen av de nye programmene, vil det være viktig at vi ikke får nye administrative nivå, men at de nye programstyrene har representanter for alle fagene og en programkoordinator. Den tidligere fagkoordinatorrollen som også har vært programkoordinator bør da revurderes, men man må selvsagt opprettholde fagvise lærermøter utenom programstyremøtene.

Dersom vi kan få innført fast timeplan og eksamensplan slik prosjektgruppen foreslår vil det være lettere for fagene å lage langtidsplaner og det vil være arbeidsbesparende for administrasjonen.

Programmene ved IF

Program 5: Bachelorprogram i europeiske språk og litteraturer

Dette programmet er foreslått som et todelt program med til sammen seks studieretninger. Studieretningene i engelsk og spansk språk og latinamerikastudier er videreført som i dag, under forutsetning av at fagmiljøene arbeider aktivt med å utrede fellesemner med de andre studieretningene. Studieretningene fransk, italiensk russisk og tysk er foreslått med et fellesemne i europeisk historie og kultur på 10 stp. og et fellesemne på 5 stp. i litteraturteori på 200-nivå. Fellesemnene er foreslått utarbeidet i samarbeid med AHKR og LLE eller som interne IF-emner.

A. Tysk, fransk, italiensk og russisk

Denne gruppen språk er behandlet som en enhet i forslaget fra styringsgruppen. Det er imidlertid viktig å understreke at det dreier seg om forskjellige grupper når det gjelder studentenes inngangsnivå til studiene: for tysk og fransk forventes det gode forkunnskaper fra videregående skole og det gis ikke noe innføringskurs i språket. For italienskstudiet forventes det også gode forkunnskaper før studiet, men studenter uten forkunnskaper har tilbud om et innføringskurs i første semester. For russisk kreves det ingen forkunnskaper og studentene får et innføringskurs i første semester. Innføring av fellesemner på til sammen 15 stp. i BA-graden for disse fagene vil føre til en ytterligere svekkelse av språkkunnskapene for denne gruppen språk sammenliknet med engelsk og spansk. Dette gjelder spesielt for russisk som er regnet som et fjernt fremmedspråk med et ikke-latinsk alfabet, og som i motsetning til de andre fjerne fremmedspråkene (arabisk, japansk og kinesisk) nå får redusert fagtilbudet med 15 stp. i BA-programmet. Oppdeling av språkene i to grupper hvor den ene gruppen må redusere språkemnene vil også føre til en nivå-forskjell mellom BA-gradene. For flere av fagene i denne gruppen vil innføring av et 10 stp. fellesemne på 100-nivå også medføre at de, i likhet med spansk og engelsk, vil gå over til emner på 10 stp.

Fransk

Fransk ser det som en ulempe at den språkspesifikke undervisningen reduseres vesentlig ved at 15 stp. byttes ut med emner som ikke undervises på fransk. Faglig sett ser de dette som mindre problematisk ettersom undervisningen i europeisk historie ved AHKR i stor grad omhandler Frankrikes rolle i Europa. Videre ser de det som en fordel at litteraturundervisningen kan dra veksler på historiepensumet for å kontekstualisere litteraturen. Når man skal innføre et 10 stp. fellesemne på 100-nivå vil franskfaget også benytte anledningen til å gjøre om hele 100-nivå til 10-stp.-emner og på den måten få et mer oversiktlig studietilbud uten såkalte hybridemner slik de har hatt før. Fransk ser for seg at BA-programmet kan se slik ut:

Studieretning: fransk				
1	Høst	Ex.phil	Ex.fac	Introduksjonsemne – FRAN100
2	Vår	10 sp fransk litteratur (100-nivå)	10 sp Fransk grammatikk og fonetikk (100-nivå)	10 sp fellesemne i europeisk historie(100-nivå)
3	Høst	10 stp fransk litteratur (100-nivå)	10 sp fransk grammatikk og oversettelse (100-nivå)	10 sp fransk historie og frankofoni (100-nivå)
4	Vår	30 sp (frie sp)		
5	Høst	30 sp (frie sp)		
6	Vår	15 sp fransk lingvistikk (200-nivå)	10 sp fransk litteratur (200-nivå)	5 sp fellesemne i litteratur (200-nivå)

Italiensk

Studentene på italienskfaget starter uten forkunnskaper i italiensk og studiet har i forbindelse med innføring av de nye 100-emnene i førstesemester redusert sitt innføringskurs fra 15 til 10 stp. En ytterligere svekkelse av språkferdighetene ved innføring av fellesemner vil gjøre studiene mindre attraktive. Italiensk er kun i liten grad et fag i norsk videregående skole og dersom studentene skal komme opp på et godt språklig nivå i sin BA-grad er det viktig med gode språkkunnskaper.

Russisk

Russisk betegnes som et av de fjerne fremmedspråkene og i motsetning til de andre språkene i denne gruppen er det bare for russisk det blir foreslått å innføre 15 stp. fellesemner. Russisk er også det eneste av de fjerne fremmedspråkene som har disiplinbasert undervisning (språk, litteratur og kultur) og faget mener at en reduksjon av fagtilbudet i russisk vil komme til å svekke faget og gå ut over kvaliteten i fagtilbudet. Spesialiseringen i russisk vil i den nye modellen bestå av 75 stp + 10 stp innføringsemne, mens russisk ved UiO har 100 stp. i sin spesialisering. På nasjonalt plan vil derfor russisk ved UiB senkes betydelig.

Imidlertid mener faget at når de først blir pålagt å kutte i undervisningen så er forslaget fra styringsgruppen et bra forslag. Det er positivt for studentene at de får 5 stp. med litteraturteori på 200-nivå. Når det gjelder emnet i 10 stp på 100-nivå mener faget at dette emnet bør inneholde et delvis fagspesifikt pensum og en mulighet for studentene å skrive oppgave/gjøre eksamen innenfor sitt eget språklige fagfelt. Faget mener også at emnet bør utvikles av IF, eventuelt i samarbeid med AHKR. Faget vil også ønske å gå over til emner på 10 stp. uten at det skal gå utover den ressursen faget bruker på nåværende 15 stp.-emner, og foreslår følgende struktur på BA-graden:

	10 poeng	10 poeng	10 poeng	5 poeng
1. sem	Ex phil	Ex fac	Introkurs russ	
	Russisk grammatikk &	Russisk kultur og	Eur. historie	

2. sem	oversettelse	litteratur & muntlig	(fellesemne)	
3. sem	Russisk grammatikk	Russisk kultur og litteratur	Russisk oversettelse og muntlig	
4. sem	Russisk språk (10 pt)	Russisk litteratur (10 pt)	Russisk muntlig (5 poeng)	Litt.teori (5 poeng) (fellesemne)
4. sem	Russisk språk og muntlig (15 pt)	Russisk litteratur + litt.teori (fellesemne) (15 pt)		

Alternativ 1, evt med muntligkurset knyttet til StP-oppholdet

Alternativ 2

«oversettelse» står for praktisk skriftlig russisk (i ulike genrer)

Tysk

Tyskfaget anser innføring av fellesemner som en stor svekkelse av ferdighetsdelen av tyskfaget. Dessuten har faget et eget kulturemne (TYS112) som gir studentene en god oversikt over den politiske historien og kulturhistorien i Tyskland og gir en relevant kontekst for litteraturundervisningen. Å skulle erstatte dette med et norskspråklig mer generelt emne vil ikke gi studentene tilstrekkelig dybdekunnskap eller tyskspråklig terminologi innenfor tysk historie og kultur. Å innføre et fellesemne i litteratur på 200-nivå vil også utgjøre en svekkelse av litteraturdelen av tyskfaget og en forutsetning for å gå inn i et slikt emne må være at tyskstudentene får legge opp et tyskspråklig pensum i emnet. Faget mener også at det blir ujevnt at litteraturdelen skal svekkes mens lingvistikkdelen blir uberørt. Faget ser en oppadgående tendens i rekrutteringen til faget og mener at erfaringen fra andre læresteder (f.eks. NTNU) at innføringen av norskspråklige fellesemner svekker rekrutteringen.

B. Spansk språk og latinamerikastudier, engelsk

Både spansk og engelsk har gjort store forandringer i BA-graden sin de siste årene og engelsk skal fjerne dublering av 200-nivå om høsten. Spansk har ingen valgemner, mens Engelsk har noen valgemner på 200-nivå.

Både spansk og engelsk er språk som er utbredt over store deler av verden og begge fagene har, i forskjellig grad, fokus på Amerika. Å inkludere disse fagene i et Europaprogram vil usynliggjøre dette geografiske område ved fagene. Fagene ønsker derfor å opprettholdes som egne BA-program. Spanskfaget ønsker å inkludere Spania i litteratur og historie-undervisningen, men beholder likevel hovedfokus på Latin-Amerika. Resursmessig vil det ikke ha noen betydning om engelsk og spansk forblir egne BA-program ettersom de likevel vil kunne arbeide videre med fellesemner med de andre fagene slik styringsgruppen ønsker.

Program 6: Bachelorprogram i arabisk språk

Dette programmet er foreslått med to studieretninger (Arabisk språk og Arabisk språk med midtøstenstudier/Midtøstens historie): Sistnevnte skal ha dobbel spesialisering (Arabisk språk og midtøstenstudier og Midtøstens historie) og skal således gi opptak til master i historie.

Faget har ingen innvendinger til bachelorprogrammet, ettersom det er mer eller mindre slik det er bygget opp i dag og det er positivt at en dobbel spesialisering gir studentene muligheter til å kvalifisere for en master i historie.

Styringsgruppen foreslår at masterprogrammet i arabisk skal legges ned ved UiB. Til dette har fagmiljøet flere motforestillinger:

- Master i arabisk språk til UiO

Styringsgruppen foreslår at studentene som ønsker å ta master i arabisk språk skal ta dette ved UiO. Å legge ned en språklig master i arabisk virker lite hensiktsmessig når man tenker på hvor viktig forståelse av Midtøstens kultur er i Vesten er i dag, og at språkstudier er en viktig nøkkel til kulturforståelse. Arabisk språk og kultur er i dag blitt viktig i Europa og Norge, og det virker lite hensiktsmessig å legge ned et så stort, aktuelt og viktig språk nå. Vi ser en oppgang i studentantallet på bachelor i arabisk og det er grunn til å tro at grunnlaget for rekruttering til arabisk master vil bli større i fremtiden. Det er også viktig å informere om at master i arabisk språk ved UiO ikke lenger er et eget program, men en valgmulighet (ikke studieretning) innen Masterprogrammet Asia- og Midtøstenstudier/Studieretning: Midtøstenstudier. Dette betyr at UiB har en mulighet til å beholde et masterprogram i Arabisk språk som et unikt nasjonalt tilbud.

- Master i historie/midtøstenstudier ved AHKR

Styringsgruppen foreslår at de som velger dobbel spesialisering, kan ta master i historie/midtøstenstudier ved AHKR. Fagmiljøet vil her understreke at en bachelorgrad i arabisk språk ikke gir studentene et tilstrekkelig høyt nok språklig nivå for å kunne lese originale kilder i arabisk i forskningsøyemed og at de således ikke vil være tilstrekkelig kvalifisert for å ta en master i midtøstenstudier, dersom lesing av arabiske kilder skal være en del av deres masterstudium.

- Master i arabisk i samarbeid med AHKR – arbeidsgruppens forslag

I innspillene fra arbeidsgruppene som ble sendt inn på bestilling fra prosjektgruppen, var det utarbeidet en master i Arabisk og Midtøstenstudier som var et samarbeid med midtøstenmiljøet på AHKR. I det forslaget ville masterstudentene fått et språklig emne på 15 stp., i tillegg til historiske emner og dette ville gitt studentene et bedre grunnlag for å lese arabiske kildetekster. Dette masterprogrammet ville vært mulig å gjennomføre med dagens resurser, men denne ble avvist av styringsgruppen uten at dette er grunnlagt i styringsgruppens anbefalinger.

- Begrunnelse for nedlegging av arabisk master

Det er uklart hvorfor masterstudiet foreslås nedlagt. Det argumenteres med ressursituasjonen noe som er vanskelig å forstå all den tid fakultetet trakk tilbake en professorstilling i arabisk like før innstillingen var ferdig høsten 2014. Med den stillingen ville faget vært meget godt rustet til å utvikle faget og til å videreutvikle den mastergraden faget har. Uansett er faget med nåværende resurser i stand til å gjennomføre den foreslåtte tverrfaglige masteren i midtøstenstudier i samarbeid med

AHKR. Faget ønsker at MA i arabisk skal opprettholdes, sekundært at det tverrfaglige MA-programmet foreslått i samarbeid med AHKR opprettes.

Program 7: Bachelorprogram i østasiatiske språk og kulturer

Dette programmet er foreslått med to studieretninger: japansk og kinesisk. Fagene oppfordres også til å utvikle fellesemner og til å vurdere obligatorisk utveksling i spesialiseringsdelen av programmet.

Fagene er tilfredse med at innspillene vedrørende BA-programmene er tatt hensyn til og at det ikke lenger er snakk om en felles BA-grad i arabisk, japansk og kinesisk.

Japansk har nedlagt et stort arbeid for å forbedre BA-programmet sitt og har obligatorisk utveksling i programmet. Den obligatoriske utvekslingen er lagt til semestrene der studentene har frie studiepoeng og på den måten får studentene undervisning i japansk eller opphold i Japan gjennom hele bachelorgraden. Dette er nødvendig for at studentene skal oppnå gode nok kunnskaper i japansk som er regnet som et av verdens vanskeligste språk. Faget ønsker å opprettholde denne modellen og ønsker ikke å innføre utveksling på 200-nivå.

Kinesisk vil fra 1.1.2017 ha to førstestillinger og en sendelektor fra BKI, og vil på sikt ønske å ha opptak hvert år. Faget arbeider for tiden med å inngå utvekslingsavtaler med universiteter i Kina og har også planer om kortere utvekslingsopphold på 200-nivå.

Fagene har prøvd ut fellesemner, men dette ble ingen suksess og fagene mener det er lite hensiktsmessig å opprette fellesemner på BA-nivå.

Begge fagene ønsker på sikt å samarbeide om en master og mener at UiB sentralt sin satsing på Øst-Asia, med eget kontor i Tokyo og et stort samarbeid med Kina fra flere fakulteter er signaler som bør føre frem til at det utredes master på begge programmene. Fagene mener det vil være naturlig å samarbeide om fellesemner på et fremtidig masterprogram. Begge de sist tilsatte på fagene ble forespeilet at instituttet skulle satse på en master i ansettelsesprosessen og de er begge veldig motivert for å utvikle et masterprogram og mener det er godt studentgrunnlag for dette og at det vil kunne føre til at HF kan fylle opp flere av sine studieplasser på masternivå.

Masterprogram

Når det gjelder masterprogram er styringsgruppens forslag å opprette ett masterprogram med studieretninger. Forslagene til master som kom fra arbeidsgruppene er beholdt mer eller mindre slik de ble spilt inn.

Program 19: Masterprogram i Europeiske språk og litteraturer

Styringsgruppens forslag til MA-program er i stor grad basert på fagenes egne forslag.

A. Studieretning Engelsk

Styringsgruppen skriver at 'Engelsk etablerer 10 stp. fellesemne i enten litteratur eller lingvistikk i samarbeid med LLE'.

Av samme grunner som nevnt over når det gjelder BA-program, mener Engelskfaget det bør være et eget MA-program og ikke en del av Europeiske språk og litteraturer.

Engelskfaget er det eneste faget på IF hvor studentene kan velge å spesialisere seg i lingvistikk eller litteratur. Styringsgruppens kommentar om å etablere fellesemne *enten* i litteratur *eller* lingvistikk blir derfor litt uheldig. Engelskfaget ønsker å etablere fellesemne både i litteratur og lingvistikk og er i dialog med LLE for å utarbeidet slike emner. Det er også ønskelig at studentene skal kunne ta inn andre valgemner i sin mastergrad der det passer med studentenes interesser.

B. Studieretning Spansk språk og latinamerikastudier

Styringsgruppen skriver at: Spansk språk og latinamerikastudier tar inn 15 stp fellesemne i litteratur eller lingvistikk i samarbeid med LLE, HIS203 i samarbeid med AHKR, eller nytt emne i migrasjon som er under utvikling ved IF

Av samme grunner som nevnt over når det gjelder BA-program, mener Spansk språk og latinamerikastudium at det bør være et eget MA-program og ikke en del av Europeiske språk og litteraturer. Ellers er forslaget i tråd med fagets eget forslag.

C. Studieretning Italiensk, russisk, tysk og fransk

Styringsgruppen skriver at:

- Italiensk og russisk tar inn fellesemner i litteratur og lingvistikk i samarbeid med LLE*
- Tysk og fransk får godkjent sine SAK-emner som fellesemner. Dersom SAK-ennene blir nedlagt skal minst 15 stp. erstattes av andre fellesemner*

På grunn av fargekodene i styringsgruppens forslag kan det se ut som om det er et forslag om at hele førstesemesteret i MA-graden skal bestå av fellesemner, men ut fra kommentarfeltet forstår vi det slik at det kun er snakk om ett fellesemne på 15 stp. Noe annet vil ikke være mulig for fagene å godta.

Italiensk og russisk

Masterstudiet i italiensk har alltid hatt et fellesemne/importemne som del av sin master, så dette forslaget er uproblematisk. Faget mener imidlertid at det er mer hensiktsmessig å plassere et slikt fellesemne om våren enn om høsten.

Russisk tilbyr også i dag LINGMET som ett valgemne i andre semester og mener også at det er mest hensiktsmessig å tilby fellesemner (LINGMET eller LITTHF) i andre semester. Russisk ønsker også å kunne tilby lesekurs på masternivå slik som spanskfaget også har foreslått.

Fransk og tysk

For et par år siden gjorde tysk faget slutt på muligheten for studentene til å velge å spesialisere seg i lingvistikk eller litteratur på masternivå og emnene ble slått sammen til kombinerte språk- og litteraturemner. **Både tysk faget og fransk faget samarbeider med NTNU om to SAK-emner i sine MA-program.** I styringsgruppens anbefalinger heter det at disse emnene skal erstattes av fellesemner dersom SAK-samarbeidet opphører. Tyskfaget mener at slike fellesemner er med på å svekke masterprogrammet som i det siste har sett en økende rekruttering. Mange studenter er innvekslingsstudenter som ikke vil kunne nyttiggjøre seg fellesemner som blir undervist på norsk. Det samme gjelder for fransk som i de siste årene har hatt et godt samarbeid med Kamerun og med studenter som ikke har norskkunnskaper.